

Dokumenttyp Instruktion	Ansvarig verksamhet Läkemedelskommittén	Version 4	Antal sidor 5
Dokumentägare Madelene Johanson Ordförande läkemedelskommittén	Fastställare Lena Gjevert T.f. hälso- och sjukvårdsdirektör	Giltig fr.o.m. 2020-06-22	Giltig t.o.m. 2022-06-22

Bruk av andningsbehållare och inhalator på vårdenhet vid luftvägsinfektion

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Syfte och bakgrund

Instruktionen beskriver hur inhalation med sprayläkemedel mot astma och KOL ska utföras via andningsbehållare (spacer). Inhalationsläkemedel ska användas restriktivt hos patienter med bekräftad eller misstänkt covid-19, då de bidrar till hosta och därmed ökar smittspridningen. Dessutom kan det inte helt uteslutas att användning av nebulisator ger upphov till en aerosol som potentiellt kan öka risken för smittspridningen.

Om nebulisator används ska andningsskydd FFP3/FFP2 i kombination med visir/skyddsglasögon användas. Se Smittskydds rutin **Covid-19, misstänkt eller bekräftat fall i slutenvård**. För att förhindra smittspridning är det också viktigt att rengöra inhalationshjälpmedel noggrant.

Inhalationsteknik vid användning av spray och andningsbehållare

1. Ta av skyddslocket på sprayinhalatorn.
2. Skaka sprayen (om sprayen redan är kopplad på behållaren; skaka hela apparaten).
3. Sätt ihop sprayinhalatorn med behållaren.
4. Låt patienten andas ut.
5. Sätt masken/munstycket till/i munnen, håll sprayinhalatorn upprätt.
6. Tryck en gång på sprayinhalatorn.
7. Låt patienten andas 3–6 normala andetag i behållaren eller, om möjligt, ta ett djupt andetag och hålla andan i 5–10 sekunder*.
8. Upprepa om flera doser är ordinerade. En dos åt gången ges.
9. Ta bort sprayinhalatorn från behållaren.
10. Sätt på skyddslocket igen.

*För bästa lungdeponering rekommenderas en djup långsam inandning och att hålla andan efteråt. För små barn och den som inte kan ta ett koordinerat andetag eller hålla andan, rekommenderas lugn tidalandning (normal vilandning) med mask. Det är viktigt att patienten andas tillräckligt många gånger för att tömma andningsbehållaren.

Ge tydliga instruktioner till patient/målsman! Upprepa informationen och kontrollera andningstekniken vid återbesök i de fall patienten förskrivits andningsbehållare och sprayinhalator.

Instruktion för användning av spray och spacer finns på <http://www.medicininstruktioner.se> under avsnittet Astma.

Läkemedelsval och dosering framgår av rutiner för behandling av akut astma och KOL. Tillgången på Atrovent inhalationsspray kan variera. Om Atrovent inte finns tillgänglig gäller inhalation med enbart salbutamol alternativt nebulisering av salbutamol/ipratropium under förutsättning att adekvat skyddsutrustning för personal finns tillgänglig.

Atrovent (ipratropium)

Ventoline (salbutamol)

Airomir (salbutamol)

Inhalationssprayerna blir patientbundna

Tidigare instruktioner har beskrivit rengöring av inhalationssprayen i väteperoxid. Då tillverkare av inhalationssprayerna inte kan garantera säkerheten med detta förfarande rekommenderas det inte längre. Istället är rekommendationen att:

- Varje patient erhåller sin egen inhalationsspray.
- Om patienten har med sin egen inhalationsspray används den i första hand.
- Patienter som har användning av inhalationssprayen i hemmet får med sig den hem efter avslutad vård.

Val av andningsbehållare

Då efterfrågan på andningsbehållare för närvarande är onormalt hög finns stor risk för brist från leverantör. Om patienten har med sin egen andningsbehållare används med fördel denna. Inom Region Värmland rekommenderas tre olika andningsbehållare:

- L'espace
- Vortex
- OptiChamber Diamond

I första hand rekommenderas användning av andningsbehållare och mask som tål att köra i diskdesinfektor eller autoklav, vilket både L'espace och Vortex gör. Vid brist på dessa andningsbehållare kan OptiChamber Diamond bli aktuell, som dock inte tål de höga temperaturer som krävs för säker rengöring och därför endast får användas till en och samma patient. Beställning görs i Raindance Marknadsplatsen.

För enheter där läkemedelsenheten ansvarar för beställning kan andningsbehållare och inhalationsspray läggas till i sortimentet. Varje vårdenhet bör anpassa antalet andningsbehållare efter sitt behov. Notera att det kan vara olika fattningar på andningsbehållare beroende på om det är mask eller munstycke som ska användas. Alla maskstorlekar ska finnas på vårdenheten.

L'espace

Rengöring

Andningsbehållare kan rengöras i diskdesinfektor (eller autoklav upp till 121 °C, vilket dock inte finns tillgängligt inom Region Värmland). Det gäller även maskerna.

Byt ut L'espace andningsbehållare och mask efter 20 rengöringar.

Vårdenhet

- Rengör samt desinficera andningsbehållare och mask i diskdesinfektor vid temperatur högre än 90 °C inför användning till ny patient. Ta loss bakstycke och eventuell mask från andningsbehållaren, men låt övriga smådelar sitta kvar.
- Andningsbehållaren placeras lodrätt under proceduren. Bakstycke och eventuell mask placeras i korg med lock.

Privat bruk

- Koka eller lägg i blöt i 15 minuter i ljummet vatten och mildt rengöringsmedel. Skölj sedan delarna i rent vatten och låt lufttorka. L'espace kan också diskas i diskmaskin.

Beställning

☐ Artikelnr	Benämning
☐ 734106	L'espace mask, spädbarn 0-2 år
☐ 734104	L'espace mask, 6+ år och vuxna
☐ 734105	L'espace mask, barn 2-6 år
☐ 734102	L'espace andningsbehållare med mask, barn 2-6 år, transparent/gul
☐ 734103	L'espace andningsbehållare med mask, spädbarn 0-2 år, transparent/orange
☐ 734100	L'espace andningsbehållare med munstycke, 6+ år och vuxna, transparent/magenta
☐ 734101	L'espace andningsbehållare med mask, 6+ år och vuxna, transparent/magenta

Vortex

Rengöring

Andningsbehållaren kan rengöras i diskdesinfektor (eller autoklav upp till 134 °C). Det gäller även maskerna Pari Smartmask vuxen, Smartmask Kids samt Pari Barnmasker storlek 1 till storlek 3. Standardmaskerna för barn; Babymask nyckelpiga och Barnmask groda kan rengöras i diskdesinfektor men inte i autoklav. Munstycket får endast användas till en och samma patient.

Byt ut Vortex andningsbehållare och mask efter fyra månaders frekvent användning. Om Vortex inte används frekvent ska den bytas ut efter 30 rengöringar.

På vårdenhet

- Rengör samt desinficera andningsbehållare och mask i diskdesinfektor vid temperatur högre än 92 °C inför användning till ny patient. Ta loss munstycke och eventuell mask.
- Andningsbehållaren placeras lodrätt under proceduren. Eventuell mask placeras i korg med lock.
- Munstycket kan inte rengöras på ett betryggande sätt och får därför endast användas till en och samma patient. Det kan beställas separat enligt nedan.

Privat bruk

- Koka eller lägg i blöt i 15 minuter i ljummet vatten och mildt rengöringsmedel. Skölj sedan delarna i rent vatten och låt lufttorka. Vortex kan också diskas i diskmaskin.

Beställning

Produkt	Produktbeskrivningeteckning	Artikelnummer	Apoteksnummer
	VORTEX med munstycke	51G5001	738089
	VORTEX med munstycke - 10-pack	51G5100	738090
	Babymask nyckelpiga från ca. 0-2 år	41G0712	732202
	Barnmask groda från ca. 2 år	41G0714	738087
	PARI SMARTMASK Passar Vortex	41G0730	200409
	PARI SMARTMASK KIDS från ca 2 år Passar Vortex	78G5000	210043
	VORTEX munstycke - 10-pack	51G5101	738086

Utöver dessa finns Pari Barnmask som kan steriliseras och som passar till Vortex andningsbehållare:

Artikelnummer	Benämning
244400	Pari Barnmask stl 1, 0-1 år
244418	Pari Barnmask stl 2, 1-3 år
244426	Pari Barnmask stl 3, från 3 år

OptiChamber Diamond

Rengöring

Andningsbehållare och masker tål inte de höga temperaturerna som används i diskdesinfektor och autoklav och ska därför endast användas till en och samma patient.

Privat bruk

- Rör om delarna i varmt vatten med diskmedel i en minut och låt sedan ligga i blöt i tio minuter. Masken rörs om i varmt tvålsvatten i två minuter och får sedan ligga i blöt i tio minuter. Skölj delarna med varmt vatten och låt lufttorka.

☐	733084	OptiChamber Diamond, andningsbehållare
☐	739566	OptiChamber Diamond med ansiktsmaskMedium 1-5 år
☐	739564	OptiChamber Diamond andningsbehållare utan ansiktsmask
☐	733082	OptiChamber Diamond LiteTouch, ansiktsmask, 1-5 år (gul) Medium
☐	733083	OptiChamber Diamond LiteTouch, ansiktsmask, över 5 år (blå) Large
☐	739567	OptiChamber Diamond med ansiktsmaskLarge över 5år/vuxen
☐	739565	OptiChamber Diamond med ansiktsmaskSmall 0-18 månader
☐	733081	OptiChamber Diamond LiteTouch, ansiktsmask, 0-18 månader (orange) Small

Dokumentet är utarbetat av: Madelene Johanson Annica Beerman, Yvonne Sjöo, Maria Gartman